

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 18 listopada 2021 r.

Pozycja 161

POSTANOWIENIE

z dnia 23 marca 2021 r.

Sygn. akt Ts 112/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej syndyka masy upadłości [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości z siedzibą w P., w sprawie zgodności:

art. 134 ust. 1a zdanie drugie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1228, ze zm.) „rozumian[ego] jako nieprzyznając[ego] syndykowi prawa do wniesienia zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza, wydane[go] na podstawie art. 134 ust. 1a zd[anie] [pierwsze], w sytuacji, gdy postanowienie to zostało wydane w wyniku rozpoznania wniosku syndyka”, z art. 78 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 5 sierpnia 2020 r. (data nadania) syndyk masy upadłości [...] Sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w P. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Postanowieniem z 7 sierpnia 2018 r. (sygn. akt [...]) sędzia-komisarz Sądu Rejonowego w W. Wydział X Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych oddalił wniosek skarżącego o przekazanie świadczenia do masy upadłości w trybie art. 134 ust. 1a ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1228, ze zm.). Skarżący wniósł zażalenie na to postanowienie, które – jako niedopuszczalne – Sąd Rejonowy w W. Wydział XVIII Gospodarczy, jako Sąd upadłościowy II instancji, odrzucił postanowieniem z 15 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]). W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia wyjaśnił, że: „orzeczenia sędziego-komisarza dotyczą praw uczestników postępowania a nie syndyka masy upadłości. Syndyk nie jest uczestnikiem postępowania upadłościowego, lecz organem postępowania, a zażalenia służą mu jedynie w przypadkach wskazanych w ustawie, co najczęściej dotyczy sytuacji związanych z interesami majątkowymi syndyka tj. kwestią jego wynagrodzenia, wydatków, kar dyscyplinarnych. (...) Prawo wniesienia zażalenia służy

upadłemu, osobie trzeciej i wierzycielom – tj. wszystkim osobom zainteresowanym. Syndyk taką osobą nie jest, działa obiektywnie w interesie wszystkich uczestników, a skoro uzyskał stanowisko sędziego-komisarza wyrażone w postanowieniu, jest nim związany. Syndyk nie może zatem skarżyć orzeczenia sędziego-komisarza jako organu sprawującego nad nim nadzór i kierującego tokiem postępowania. W tym kontekście należy uznać, że zażalenie wniosł podmiot nieuprawniony i jako takie podlega ono odrzuceniu”. Zażalenie na to rozstrzygnięcie zostało oddalone postanowieniem Sądu Rejonowego w W. Wydział XVIII Gospodarczy z 16 czerwca 2020 r. (sygn. akt [...]).

Orzeczenie to, wskazane przez skarżącego jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, zostało mu doręczone 19 czerwca 2020 r.

Zarządzeniem z 6 listopada 2020 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 16 listopada 2020 r.), Prezes Trybunału Konstytucyjnego, na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), wezwał skarżącego do usunięcia braku formalnego skargi przez doręczenie czytelnego, poświadczonego za zgodność z oryginałem odpisu postanowienia Sądu Rejonowego z 7 sierpnia 2018 r. (sygn. akt [...]) wraz z 4 kopiami. Skarżący wykonał zarządzenie 23 listopada 2020 r. (data nadania).

Zdaniem skarżącego zakwestionowany w skardze konstytucyjnej przepis, przez to, że nie przyznaje syndykowi prawa do wniesienia zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza, wydanego na skutek rozpoznania wniosku syndyka (tj. rozumiany w sposób wskazany w *petitum* niniejszego postanowienia), narusza jego prawo do zaskarżenia orzeczenia wydanego w pierwszej instancji (art. 78 zdanie pierwsze Konstytucji). Skarżący dowodzi, że syndyk, „mimo statusu organu postępowania, jest swoistym depozytariuszem interesu wierzycieli upadłego”. W związku z tym, jak podkreślił, „skarga konstytucyjna została wniesiona przez syndyka występującego jako depozytariusz interesu wierzycieli, którzy to wierzyciele w toku postępowania upadłościowego tracą uprawnienia do samodzielnego dochodzenia roszczeń z tytułu bezskuteczności czynności prawnych upadłego”. Dlatego, jak zaznaczył, „naruszenie konstytucyjnego prawa do dwuinstancyjnego postępowania, należy w niniejszej sprawie odnosić do sfery konstytucyjnych praw i wolności wierzycieli upadłego, a nie syndyka jako takiego”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy braki formalne nie zostały usunięte w ustawowym terminie.

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji skargę konstytucyjną może wnieść „każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone (...)”. Konstrukcja skargi konstytucyjnej przyjęta przez polskiego ustrojodawcę wyklucza przyjęcie, że ma ona charakter *actio popularis*. Na gruncie prawa polskiego dochodzić można ochrony wolności lub praw konstytucyjnych przysługujących osobie wnoszącej skargę, których naruszenie ma charakter bezpośredni i konkretny. Dlatego art. 53 ust. 1 u.o.t.p.TK stanowi, że skarga konstytucyjna zawiera m.in.: „wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone” (pkt 2), a także „uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, ze wskazaną

konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie” (pkt 3).

Skarżący poddał kontroli Trybunału Konstytucyjnego art. 134 ust. 1a zdanie drugie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1228, ze zm.; dalej: prawo upadłościowe) w brzmieniu: „na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie”. Twierdzi on, że przepis ten rozumiany jako „nieprzyznający syndykowi prawa wniesienia zażalenia na postanowienie sędziego komisarza (...) w sytuacji, gdy postanowienie to zostało wydane w wyniku rozpoznania wniosku syndyka” narusza jego prawo do zaskarżenia orzeczenia wydanego w pierwszej instancji (art. 78 zdanie pierwsze Konstytucji).

Stosownie do powołanej wyżej regulacji konstytucyjnej w brzmieniu „każda ze stron ma prawo do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji”, jej zakres podmiotowy obejmuje jedynie strony (uczestników) postępowania. W wyroku z 14 marca 2006 r. (sygn. SK 4/05, OTK ZU nr 3/A/2006, poz. 29) Trybunał Konstytucyjny stwierdził: „przez stronę w rozumieniu art. 78 należy rozumieć wszystkie podmioty, których praw lub obowiązków dotyczy rozstrzygnięcie wydane w pierwszej instancji, nawet jeżeli prawo nie przewiduje udziału tych podmiotów w postępowaniu prowadzącym do wydania danego rozstrzygnięcia”. Skarżący, jako syndyk takiego przymiotu nie posiada, ponieważ orzeczenia sędziego-komisarza dotyczą praw uczestników postępowania, a nie syndyka masy upadłości, nie jest on bowiem uczestnikiem postępowania upadłościowego, lecz organem postępowania. Taki status skarżącego potwierdzają załączone do skargi orzeczenia, a w szczególności postanowienie Sądu Rejonowego w W. Wydział XVIII Gospodarczy z 15 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]). Rozstrzygnięciem tym Sąd odrzucił zażalenie skarżącego na postanowienie oddalające jego wniosek złożony w trybie art. 134 ust. 1a prawa upadłościowego. Skoro skarżący nie jest stroną postępowania, to tym samym wskazany przez niego art. 78 Konstytucji nie jest adekwatnym wzorcem kontroli dla zakwestionowanego w skardze przepisu (zob. postanowienie TK z 10 października 2006 r., sygn. Ts 8/06, OTK ZU nr 6/B/2007, poz. 263).

Powyższej konstatacji nie zmienia okoliczność wniesienia skargi przez skarżącego jako depozytariusza interesu wierzycieli. Powołanie się na naruszenie prawa wyrażonego w art. 78 Konstytucji, przysługującego faktycznym uczestnikom postępowania, nie spełnia przesłanki wniesienia skargi konstytucyjnej. Jak już bowiem wskazano, z art. 79 ust. 1 Konstytucji wynika jednoznacznie, że w trybie skargi można dochodzić wyłącznie ochrony przed naruszeniem tylko takich wolności lub praw konstytucyjnych, które przysługują skarżącemu, nie zaś osobom trzecim (zob. postanowienie TK z 9 lutego 2010 r., sygn. Ts 280/09, OTK ZU nr 5/B/2010, poz. 387).

Mając powyższe na względzie Trybunał stwierdza, że analizowana skarga nie spełnia przesłanek określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania rozpatrywanej skardze dalszego biegu.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.